



THE REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER
for Central and Eastern Europe
REC Slovensko



Legislatívne podmienky a možnosti občianskej participácie pri ochrane drevín

Január 2004
Bratislava





**Legislatívne podmienky a možnosti občianskej
participácie pri ochrane drevín**

Január 2004
Bratislava

Autorka:

Zuzana Hudeková,

Regionálne environmentálne centrum Slovensko (REC Slovensko)

Za cenné pripomienky a spoluprácu pri príprave tejto publikácie ďakujem
Vladimírovi Pirošíkovi, Petrovi Wilflingovi (Občan a demokracia) a Kataríne Šimončíchovej
(Mestský výbor Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny, Bratislava).

Text neprešiel jazykovou úpravou

ISBN 80-968850-8-1



Podakovanie



Táto brožúra vznikla ako súčasť projektu
"Verejnosť a zelené životné prostredie",
ktorý sa realizoval za finančnej podpory Ekopolis v rámci
Otvoreného environmentálneho grantového programu.



Obsah:

| | |
|---|----|
| 1. Aké sú základné právne predpisy na ochranu drevín? | 7 |
| 2. Ako je definovaná drevina, ktorá sa chráni podľa zákona o ochrane prírody a krajiny? | 7 |
| 3. Čo s rozhodnutiami, ktoré boli vydané ešte podľa predchádzajúceho zákona č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny? | 8 |
| 4. Aké pôsobnosti má obec v oblasti ochrany drevín? | 8 |
| 5. Môže orgán ochrany prírody zmeniť alebo zrušiť rozhodnutie o výrube? | 9 |
| 6. Aké vzdelanie by mali mať zamestnanci obce na výkon týchto pôsobností? | 11 |
| 7. Kedy si môže uvedené právomoci prebrať obvodný úrad ŽP? | 11 |
| 8. Ako sa môžu občania zapojiť do ochrany drevín? | 12 |
| 9. Ako je definovaná ochrana prírody a krajiny, ktorá má byť jedným z cieľov v stanovách občianskeho združenia (OZ)? | 12 |
| 10. Ako sa prakticky občianske združenie môže zapojiť do konaní v oblasti ochrany drevín? | 13 |
| 11. Čo musí obsahovať žiadosť? | 13 |
| 12. Ako by mala ďalej postupovať obec? | 13 |
| 13. Ako sa prakticky môže stať MVO účastníkom konania? | 13 |
| 14. Aké práva má občianske združenie - účastník v konaní? | 14 |
| 15. Čo robiť v prípade, keď obec neupovedomí občianske združenie o začatých správnych konaniach, alebo ak obec s OZ ako s účastníkom nekoná - napr. nepozve OZ na miestnu ohliadku, nedoručí mu rozhodnutie a pod.? | 14 |
| 16. Má obec povinnosť informovať verejnosc o začatých správnych konaniach? | 15 |
| 17. Čo môžu urobiť občania, ak sa v ich okolí ide vyrúbať strom? | 16 |
| 18. Ako postupovať v prípade, že strom časti nájomníkov alebo vlastníkom bytov v bytovom dome vadí a iní ho chcú zase chrániť? | 16 |
| 19. Ako žiadať o výrub stromu? | 17 |
| 20. Ako musia byť dreviny určené na výrub označené? | 18 |
| 21. Určí sa žiadateľom o výrub aj povinnosť výsadby stromu za vyrúbaný a v akom množstve? | 19 |
| 22. Kedy nie je potrebné žiadať o súhlas na výrub? | 19 |
| 23. Ako sa teda postupuje v prípadoch, ak povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov? | 22 |
| 24. Musí sa žiadať aj o výrub stromu, ak rastie v súkromnej záhrade? | 22 |
| 25. Vzťah ÚSES k ochrane drevín | 23 |
| 26. Ako postupovať v prípade, že obvodný úrad ŽP (resp. obec) nereaguje na podnet na porušovanie zákona o OP a neurobí vo veci žiadne opatrenia? | 23 |
| 27. Môže byť vydané územné rozhodnutie pred tým, ako dostane príslušný orgán rozhodnutie orgánu ochrany prírody (obce) o výrube drevín, rastúcich na dotknutých pozemkoch? | 24 |
| 28. Užitočné kontakty a adresy | 25 |



Motto:

***Stromy sú ako svätostánky. Kto sa vie s nimi rozprávať
a kto ich vie počúvať, dozvie sa pravdu.***

Hermann Hesse



Úvod

Ľudia a stromy si počas svojej existencie na Zemi vytvorili vzájomný vzťah. Spočiatku v tomto vzťahu prevládala skôr úžitková hodnota (drevo, plody). Vďaka svojej dlhovekosti sa neskôr mnohé stromy stali kultovým symbolom niektorých národov, nachádzame ich v štátnych znakoch, národných vlajkách a pod. Spomedzi rastlinnej ríše patria stromy medzi tvarovo i vekovo najbohatšiu skupinu. Na jednej strane sem patria iba niekoľko centimetrov vysoké dreviny, na druhej strane sa radia napr. sekvoje mamutie medzi najväčšie živé organizmy na našej planéte. Za najstaršie dreviny na svete sa považujú borovice ostité, ktorých vek sa odhaduje až na neuveriteľných 4700 rokov.

Postupne v dejinnom vývoji, tak ako sa mení spôsob nášho života, mení sa aj náš pohľad na stromy, a to bohužiaľ nie vždy v tom pozitívnom zmysle. Život, hlavne v mestách, je poznamenaný neustále sa zvyšujúcim tlakom na výstavbu a rozširovanie urbanizovaných priestorov, kvôli ktorým každoročne musí padnúť množstvo stromov.

Brožúrka, ktorú držíte v rukách, sa zaoberá možnosťami ochrany stromov, naznačuje dôležitosť kvalitnej starostlivosti o stromy, pričom podčiarkuje aj význam sadenia stromov v rámci náhradných výsadiel. Jedno príslovie hovorí, že najlepšia doba na výsadbu drevín bola už pred dvadsiatimi rokmi a v poradí druhá najlepšia doba na výsadbu je práve teraz. Celá brožúrka je vo forme otázok a odpovedí, v závere sú prílohy s výňatkami patričných zákonov a niektorých praktických príkladov, ktoré sme získali v rámci implementácie projektu. Dúfame, že brožúrka posluží aj ako doplnenie odborného-metodického príručky ŠOP SR "Obce a ochrana drevín".

Hovorí sa, že keď vyhynú stromy, vymrú ľudia. Treba na to myslieť už dnes, keď stromov stále ubúda a ľudí je čoraz viac...

autorka





1. Aké sú základné právne predpisy na ochranu drevín?

Základnú právnu normu predstavuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon o OP") a vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "vykonávacia vyhláška"). Určitý súvis s problematikou drevín môžeme nájsť aj v nasledujúcich právnych normách:

- Zákon č. 184/2002 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov

- Zákon NR SR č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike a zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov

2. Ako je definovaná drevina, ktorá sa chráni podľa zákona o ochrane prírody a krajiny ?

Samotný pojem ochrana drevín je definovaný v § 2 písmeno m) zákona o OP, ktorý za drevinu rastúcu mimo lesa považuje strom alebo ker vrátane ich koreňových sústav rastúce jednotlivito alebo v skupinách mimo lesného pôdneho fondu.

Lesný pôdny fond tvoria pozemky, ktoré sú trvalo určené na plnenie funkcií lesa (§ 1 ods. 2 písm. m) zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch)

Poznamenávame, že v súlade s definíciou ochrany dreviny (drevina rastúca) sa na dreviny, ktoré sú vyschnuté, nachádzajúce sa na miestach, kde môžu ohroziť zdravie, alebo život človeka alebo spôsobiť značnú škodu na majetku

neaplikuje pri výrube § 47 ods. 3 zákona o OP, ale § 47 ods. 4 písm. c.) tohto právneho predpisu (pozri aj § 17 ods. 6 vykonávacej vyhlášky). V § 47 ods. 4 sa totiž uvádzajú prípady, kedy nie je potrebné o súhlas na výrub drevín žiadať. Pod písmenom c) je nami popísaný prípad (suchý strom, nachádzajúci sa na miestach, kde môžu ohroziť zdravie, alebo život človeka alebo spôsobiť značnú škodu na majetku). V takomto prípade nie je potrebné žiadať dopredu súhlas (podľa § 47 ods. odsek 3 zákona o OP), ale ten, kto z týchto dôvodov drevinu vyrúbe, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub do 5 dní orgánu ochrany prírody.



3. Čo s rozhodnutiami, ktoré boli vydané ešte podľa predchádzajúceho zákona č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny?

Zákon o OP vstúpil do platnosti od 1. 1. 2003. Podľa § 104 ods. 1 tohto zákona ten, kto ku dňu účinnosti tohto zákona vykonáva činnosť, na ktorú nebola do 1. januára 2003 potrebná výnimka alebo súhlas podľa doterajších právnych predpisov, ale na ktorú je od 1. januára 2003 výnimka alebo súhlas podľa tohto zákona potrebná, je povinný požiadať príslušný orgán ochrany prírody o ich vydanie do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona.

Rozhodnutia vydané podľa predchádzajúceho zákona č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny bez obmedzenia časovej platnosti strácajú platnosť po uplynutí jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona. To znamená, že takéto "neobmedzené" rozhodnutia stratili definitívne platnosť 31. decembra 2003.

4. Aké pôsobnosti má obec v oblasti ochrany drevin?

V zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky (ďalej len "kompetenčný zákon"), ktorý od 1. januára 2002 novelizoval "starý" zákon č. 287/1994 Z. z., ale následne aj v zmysle zákona o OP, prešli na obec od 1. januára 2003 nasledujúce pôsobnosti:

Obec:

- vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevin v rozsahu ustanovenom zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny [§ 69 ods. 1 písm. a) zákona o OP]
- môže uložiť vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorom drevina rastie, vykonať nevyhnutné opatrenia na jej ozdravenie alebo rozhodnúť o jej vyrúbaní podľa § 47 ods. 2 [§ 69 ods. 1 písm. b)]

- dáva vyjadrenie k povoleniu na výrub drevin podľa osobitných predpisov [§ 69 ods. 1 písm. c)] (napríklad podľa § 14 ods. 3 cestného zákona vo veci cestnej zelene)
- dáva súhlas na umiestnenie výsadby drevin a ich druhového zloženia za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady podľa § 12 písm. c) a na výrub drevin podľa § 47 ods. 3 [§ 69 ods. 1 písm. d)]
- prijíma oznámenia podľa § 47 ods. 6 a 7 [§ 69 ods. 1 písm. e)] Jedná sa o oznámenia o výruboch v prípade, že sa splnili podmienky, kedy nie je potrebné dopredu si vyžiadať súhlas na výrub, teda v prípadoch bezprostredného ohrozenia zdravia, alebo značnej škody na majetku, alebo ak sa jedná o oprávnenie alebo povinnosť výrubov podľa osobit-



ných predpisov (napr. vodný alebo cestný zákon)

- koná podľa § 47 ods. 7 vo veci určenia podrobnejších podmienok uskutočnenia výrubu alebo môže pozastaviť, obmedziť alebo zakázať výrub, ak je v rozpore s požiadavkami na ochranu drevín, chránených druhov podľa § 33 alebo s rozsahom oprávnenia alebo povinnosti podľa osobitných predpisov [§ 69 ods. 1 písm. f)]
- vyznačuje dreviny určené na výrub podľa § 47 ods. 8 [§ 69 ods. 1 písm. g)]
- v súhlase na výrub drevín ukladá vykonanie primeranej náhradnej výsadby, starostlivosti o ňu alebo zaplatenie finančnej náhrady podľa § 48 ods. 1 [§ 69 ods. 1 písm. h)]
- obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability a dokument starostlivosti o dreviny [§ 69 ods. 1 písm. i)]
- vykonáva štátny dozor vo veciach ochrany prírody a krajiny podľa § 71, v ktorých vykonáva

štátnu správu v rozsahu ustanovenom zákonom [§ 69 ods. 1 písm. j)]

- plní ďalšie úlohy podľa § 47, § 48 ods. 3 a § 59: napr.:
 - ukladá povinnosť zaplatenia finančnej náhrady aj tomu, kto vyrúbal dreviny bez súhlasu (§ 48 ods. 1)
 - môže požiadať prepravcu alebo nákupcu dreva o preukázanie pôvodu prepravovaného dreva (§ 47 ods. 9)
 - vedie evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu vo svojom územnom obvode (§ 48 ods. 3)
 - má oprávnenia a povinnosti vo vzťahu k vstupu na pozemky iných osôb (§ 59) [§ 69 ods. 1 písm. k)]
 - môže vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene (§ 69 ods. 2)

5. Môže orgán ochrany prírody zmeniť alebo zrušiť rozhodnutie o výrube?

Môžu nastať viaceré prípady, kedy možno zmeniť alebo zrušiť rozhodnutie o výrube:

1. Orgán ochrany prírody môže zmeniť alebo zrušiť vlastné rozhodnutie postupom podľa § 89 zákona o OP (pozri kapitolu 5.1. na strane 10).

2. Orgán ochrany prírody môže zmeniť alebo zrušiť vlastné rozhodnutie po podaní odvolania v rámci tzv. autoremedúry (keď už prvostupňový orgán v plnom rozsahu vyhovie odvolaniu).

3. Orgán ochrany prírody môže zmeniť alebo zrušiť vlastné rozhodnutie na základe podaného



protestu prokurátora proti nezákonnému rozhodnutiu (protest môže prokurátor podať na podnet kohokoľvek, aj z vlastnej iniciatívy)

4. Orgán ochrany prírody môže nahradiť (zrušiť) vlastné rozhodnutie novým rozhodnutím v tzv. obnovenom konaní (ak bola povolená obnova konania).
5. Rozhodnutie prvostupňového orgánu môže zmeniť alebo zrušiť nadriadený orgán ochrany prírody v odvolacom konaní, v konaní mimo odvolacieho konania alebo v konaní o proteste prokurátora (ak protestu v plnom rozsahu nevyhoveli prvostupňový orgán a nezmenil alebo nezrušil ho sám).

Pri bode 4 a 5, ak orgán zistí nezákonnosť rozhodnutia, musí ho nahradiť, zmeniť alebo zrušiť.

Poznamenávame, že aj odvolací orgán, ktorým je Obvodný úrad životného prostredia (ďalej „Obvodný úrad ŽP“), môže zmeniť alebo zrušiť svoje vlastné rozhodnutie (napr. rozhodnutie o zamietnutí odvolania proti rozhodnutiu o výrube stromu), v kapitole 5.1. je podrobnejšie rozpísaný § 89 zákona o OP, ktorý sa vzťahuje na každý orgán ochrany prírody, to znamená nielen na obec.

5.1.

Obec ako orgán ochrany prírody môže (t. j. nemusí) svoje vlastné rozhodnutie - či už z vlastného podnetu alebo na návrh účastníka - zmeniť, a to v nasledujúcich troch prípadoch:

- ak dôjde k zmene skutočností rozhodujúcich pre vydanie rozhodnutia,
- ak to vyžadujú záujmy prírody a krajiny chránené zákonom o OP,
- ak sa nedodržia podmienky určené v rozhodnutí orgánu ochrany prírody.

5.2.

Svoje vlastné rozhodnutie o výrube môže obec aj zrušiť (z vlastného podnetu alebo na návrh účastníka), a to v týchto štyroch prípadoch:

- ak oprávnený bez závažného dôvodu nevyužije rozhodnutie po čas dlhší ako jeden rok,
- ak ten, komu bolo rozhodnutie vydané, závažným spôsobom či opakovane porušuje ustanovenia zákona o OP alebo všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie (t. j. aj vykonávacej vyhlášky),
- ak pri činnosti vykonávanej na základe rozhodnutia dochádza k porušovaniu ustanovení zákona o OP alebo všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie alebo k podstatnému poškodzovaniu iných oprávnených záujmov v ochrane prírody a krajiny,
- ak zistí, že rozhodnutie bolo vydané na základe nepravdivých údajov alebo podkladov o splnení podmienok na jeho vydanie.

Uvedené odseky zákona o OP znamenajú (okrem iného), že rozhodnutie môže byť zrušené, ak bolo rozhodnutie vydané na základe nepravdivých údajov, napr. nesprávne uvedený druh dreviny alebo obvod dreviny, alebo ak žiadost o výrub dával nájomca, ktorému z nájmovej zmluvy nevyplýva oprávnenie dávať súhlas na výrub drevín, alebo môže ísť aj o súhlas spoluvlastníka bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi

Obec však nemôže nijako zasiahnuť do rozhodnutí o výruboch, ktoré vydával do 31. 12. 2001 dovtedajší okresný úrad, t. j. orgán, ktorý bol až do 1. 1. 2002 príslušným rozhodovať v týchto veciach.



6. Aké vzdelanie by mali mať zamestnanci obce na výkon týchto pôsobností?

V súlade s Metodickým pokynom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 4638/898/2001 by k personálnemu zabezpečeniu činnosti na výkon pôsobností mali obce

zamestnávať pracovníka s vysokoškolským vzdelaním príslušného smeru (prírodovedné, lesnícke alebo poľnohospodárske).

7. Kedy môže právomoci obce prebrať obvodný úrad ŽP?

Obvodný úrad ŽP si môže vyhradiť pôsobnosť obce napríklad vo veciach starostlivosti o dreviny uvedených v § 47 a § 48 zákona o OP (povoľovanie výrubov, ukladanie náhradnej výsadby a pod.), "ak sú na to závažné dôvody, najmä ak sa má činnosť vykonávať na pozemkoch vo vlastníctve obcí, v územiach s druhým alebo tretím stupňom ochrany."

Zákon teda výslovne stanovuje 3 závažné dôvody, v ktorých prichádza prebratie právomoci obce do úvahy:

- ak sa má činnosť vykonávať na pozemkoch vo vlastníctve obcí
- ak sa má činnosť vykonávať v územiach s druhým stupňom ochrany
- ak sa má činnosť vykonávať v územiach s tretím stupňom ochrany

Zákon však umožňuje Obvodnému úradu ŽP prebrať pôsobnosť obce i v prípadoch, keď sú na to iné závažné dôvody, zákonom výslovne neuvádzané (vyplýva to z formulácie "najmä").

Podľa zákona je závažným dôvodom situácia, v ktorej je obec žiadateľom o výrub stromu

a zároveň o výrube stromu (t.j. o vlastnej veci) aj sama rozhoduje. V tomto prípade nie je zaručená objektívnosť a nestrannosť rozhodovania obce. Jednoznačný dôvod na prebratie právomoci Obvodným úradom existuje vtedy, ak sa pri takomto konaní o výrube stromov vyskytli okolnosti, na základe ktorých možno mať pochybnosti o nezaujatosti starostu obce alebo ak už bolo raz rozhodnutie obce o výrube zrušené pre nezákonnosť. Je vhodné písomne oznámiť tieto skutočnosti Obvodnému úradu ŽP hneď ako sú k dispozícii, ešte počas prvostupňového konania a požiadať ho o prebratie právomoci obce.

V uvedených prípadoch by mal Obvodný úrad ŽP za účelom zabezpečenia objektívnosti a nestrannosti konania a zachovania ústavného práva na spravodlivý proces prebrať právomoc obce a o výrube drevín rozhodnúť sám. Obvodný úrad ŽP nemôže svojou nečinnosťou (neprebratím právomoci) zasiahnuť do ústavného práva na spravodlivý proces.

Možno sa stretnúť s názorom, že Obvodný úrad ŽP nemôže prebrať právomoc obce z dôvodu, že starostu obce a teda aj celý orgán - obec nemožno podľa správneho poriadku vylúčiť pre zaujatosť. V tomto prípade nemožno posudzovať



otázku, či možno vylúčiť starostu obce z konania, ale otázku, či možno mať pochybnosti o nezaujatosti starostu obce. Prebratie právomoci obce Obvodným úradom ŽP zo závažného dôvodu - zaujatosti nie je vylúčením celého orgánu pre zaujatosť podľa správneho poriadku; prebratie právomoci Obvodným úradom ŽP a vylúčenie starostu pre zaujatosť spolu vôbec nesúvisia.

Ak Obvodný úrad ŽP nepreberie právomoc obce napriek tomu, že na to sú vyššie spomínané závažné dôvody, možno proti rozhodnutiu vydanému zaujatým prvostupňovým orgánom (resp. zaujatým starostom) podať odvolanie, a to

práve z dôvodu, že rozhodnutie vydal zaujatý orgán, čo mohlo mať vplyv na nestrannosť rozhodovania a porušenie práva na spravodlivý proces. V odvolaní možno žiadať odvolací orgán - Obvodný úrad ŽP, aby rozhodnutie obce o výrube zrušil, vec vrátil na nové konanie a v novom konaní prebral právomoc obce a rozhodol o výrube sám.

Ak odvolací orgán zamietne odvolanie, možno podať žalobu (návrh) na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia súdom a jeho zrušenie.

8. Ako sa môžu občania zapojiť do ochrany drevín?

V súlade s § 82 ods. 3 zákona o OP sa účastníkom konania uskutočňovaného podľa zákona o OP (teda aj vo veciach ochrany drevín) okrem žiadateľa môže stať aj občianske združenie (ďalej len „OZ“), ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien platných najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny a ktoré písomne oznámi svoju účasť v konaní.

V zmysle § 81 ods. 1 zákona o OP sa na väčšinu konaní podľa tohto zákona vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (t. j. zákon

č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - ďalej len "správny poriadok"), avšak s určitými odchýlkami upravenými v § 81 až § 89 zákona o OP.

Účastníctvo OZ v konaní však možnosti občanov nevyčerpáva - môžu podávať petície, sťažnosti, žiadosti o informácie, môžu žiadať o informácie z prebiehajúcich konaní, môžu vystupovať na zastupiteľstve s otázkami a interpeláciami a pod.

9. Ako je definovaná ochrana prírody a krajiny, ktorá má byť cieľom v stanovách mimovládnej organizácie?

Podľa § 2 ods. 1 sa ochranou prírody a krajiny podľa zákona o OP rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo,

vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.



10. Ako sa prakticky občianske združenie môže zapojiť do konaní v oblasti ochrany drevín?

Občianske združenie môže písomne požiadať orgán ochrany prírody, aby ho písomne upovedomil o začatých správnych konaniach, v ktorých

môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené týmto zákonom (§ 82 ods.6).

11. Čo musí obsahovať žiadosť?

Žiadosť musí obsahovať najmä názov občianskeho združenia, jeho sídlo, identifikačné číslo, meno a priezvisko osoby oprávnenej konať v mene občianskeho združenia a určenie konania, o začatí ktorého chce byť občianske združenie upovedomené .

Prílohou žiadosti musia byť zaregistrované stanovky občianskeho združenia a ich zmeny (§ 82 ods.6).

Vzorová žiadosť je uvedená v prílohe 1.

12. Ako by mala ďalej postupovať obec?

Keď obec obdrží žiadosť, je povinná písomne upovedomiť občianske združenie o ním v žiadosti určených začatých správnych konaniach, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny chránené zákonom o OP, a to najneskôr

do siedmich dní odo dňa začatia konania alebo odo dňa doručenia žiadosti, ak sa konanie už začalo (§ 82 ods.7)

13. Ako sa prakticky môže stať OZ účastníkom konania?

OZ sa môže stať účastníkom konaní, ak spĺňa zákonné kritériá a písomne a v lehote oznámi svoju účasť v konaní (§ 82 ods. 3 a ods.6) zákona o OP). Účastníkom konania podľa tohto zákona sa môže stať teda občianske združenie, ktorého cieľom podľa stanov alebo ich zmien

platných najmenej jeden rok je ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1) a ktoré písomne oznámi svoju účasť v konaní najneskôr do siedmich dní od upovedomenia podľa odseku 6 § 82 zákona o OP.



14. Aké práva má občianske združenie - účastník v konaní?

Občianske združenie, ako riadny účastník správneho konania, má ďalšie práva, ktoré mu vyplývajú priamo zo správneho poriadku:

- môže nazeráť do spisov a robiť si z nich výpisy, odpisy a kópie,
- je prizývané na ústne pojednávanie a miestnu ohliadku chystaného výrubu,
- môže navrhovať dôkazy a klásť svedkom a znalcom otázky,
- má právo vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia, pričom s takýmto vyjadrením občianskeho združenia je obec následne povinná sa

"vysporiadať" v odôvodnení rozhodnutia,

- doručuje sa jej rozhodnutie,
- má právo podať odvolanie, ale aj návrh na obnovu konania (tiež má právo podať podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania alebo podnet na vydanie protestu prokurátora - toto právo na podanie posledných dvoch opravných prostriedkov má hocikto, bez ohľadu na to, či je účastník alebo nie),
- má právo podať proti rozhodnutiu odvolacieho orgánu na súd návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a jeho zrušenie (tzv. správnu žalobu)

15. Čo robiť v prípade, keď obec neupovedomí občianske združenie o začatých správnych konaniach, alebo ak obec s OZ ako s účastníkom nekoná - napr. nepozve OZ na miestnu ohliadku, nedoručí mu rozhodnutie a pod. ?

Takýto postup obce je porušením zákona o OP. Samotný zákon o OP síce neuvádza za porušenie tejto povinnosti žiadne sankcie, je však možné podávať riadne (t.j. odvolanie) i mimoriadne (t.j. obnova konania a preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania) opravné prostriedky podľa správneho poriadku (pozri aj vyššie), ale tiež iniciovať podnet podľa zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre na príslušnú (väčšinou okresnú) prokuratúru, ktorá má pôsobnosť vykonávať dozor nad zachovávaním zákonnosti orgánmi samosprávy (verejnej správy) a tiež možnosť v prípade porušenia zákona vydať tzv. protest proti nezákonnému rozhodnutiu, resp. upozornenie na porušovanie zákona.

Ďalej je možné aplikovať niektoré z uvedených zákonov :

- podať sťažnosť podľa zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach (jeho ustanovenie sankcionujúce aj nečinnosť samosprávy),
- dať na konkrétneho zamestnanca podnet zamestnávateľovi (starostovi obce) za porušenie povinnosti dodržiavať zákony (vrátane zákona o OP) ustanovenej v § 8 ods. 1 zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone prác vo verejnom záujme.

Výňatky z uvedených zákonov sa nachádzajú v prílohe 2.



16. Má obec povinnosť informovať verejnosc o začatých správnych konaniach?

Podľa ustanovenia § 3 ods. 5 správneho poriadku účinného od 1.1.2004 "Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na internete, ak majú k nemu prístup, prípadne aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosc o začatí, uskutočňovaní a o skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon."

V komentári k správne mu poriadku (Košičiarová, S.: Správny poriadok, komentár, Heuréka 2004, str. 27) sa bližšie špecifikujú konania, ktoré treba považovať za "predmet záujmu verejnosti". V komentári sa uvádza: "Za vec, ktorá je predmetom záujmu verejnosti, treba považovať záležitosť verejného záujmu (napr. ochrana životného prostredia), na ovplyvnenie ktorej verejnosc aktívne využije zákonný prostriedok (napr. petičné právo).

V praxi však pôjde aj o všetky prípady, keď z platnej úpravy vyplýva pre verejnosc a záujmové združenia zákonné právo vystupovať na ochranu právom chráneného záujmu v súvislosti so správnym konaním. Zásada informovanosti verejnosti sa automaticky uplatní v správnom konaní, v ktorom má záujmové združenie postavenie účastníka konania (§ 14 ods. 2) alebo zúčastnenej osoby (§ 15a) a v prípade, keď z osobitného zákona upravujúceho postup správnych orgánov v určitej oblasti výkonu verejnej správy vyplýva napríklad právo verejnosti (záujmového združenia) nahliadať do dokumentov slúžiacich ako podklad pre rozhodnutie

správneho orgánu v správnom konaní, podávať písomné stanoviská a pripomienky k takýmto podkladom pre rozhodnutie, vyjadrovať sa k nim v rámci ich verejného prerokovania, právo na povinné zverejnenie rozhodnutia atď.

Je právne irelevantné, či verejnosc tieto svoje zákonné práva v konkrétnom prípade aktívne využije alebo nie; správny orgán príslušný na konanie je povinný vždy splniť svoju zákonnú povinnosť a informovať verejnosc o správnom konaní."

Povinnosť správneho orgánu (napr. obce) informovať verejnosc o správnych konaniach sa teda vzťahuje aj na konania týkajúce sa ochrany drevín - najmä na konania o povolení výrubu stromov. Účastníkom týchto konaní môže byť v zmysle zákona o OP aj občianske združenie, ktorého cieľom je ochrana prírody a krajiny, v dôsledku čoho treba tieto konania považovať za predmet záujmu verejnosti.

Verejnosc musí byť v zmysle zákona informovaná o najdôležitejších úkonoch v konaní (napr. o začatí konania, o uskutočnení miestnej ohliadky, o vydaní a obsahu rozhodnutia, o podaní odvolania proti rozhodnutiu). Aby informovanie splnilo svoj účel, musí byť zrozumiteľné a musí byť uskutočnené včas (napr. hneď po začatí konania, pred uskutočnením miestnej ohliadky, hneď po vydaní rozhodnutia).

Správny orgán (napr. obec) je povinný zverejňovať vyššie uvedené informácie na úradnej tabuli, ktorá musí byť nepretržite prístupná



verejnosti (túto požiadavku nespĺňa napr. úradná tabuľa umiestnená vo vestibule obecného úradu a prístupná verejnosti len počas úradných hodín).

Ak má správny orgán (obec) prístup k internetu, musí tie isté informácie zverejňovať aj na internetovej stránke.

17. Čo môžu urobiť občania, ak sa v ich okolí ide vyrúbať strom?

Podľa zákona o OP možno vykonať výrub dreviny (definícia dreviny je uvedená v otázke č. 2 publikácie) len po jej predchádzajúcom označení (orgánom ochrany prírody - t.j. obce) a po

právoplatnosti súhlasu na výrub, ktorým je vykonávateľ výrubu povinný sa na požiadanie preukázať. Prípady, kedy nie je potrebné mať súhlas na výrub dreviny sa nachádzajú v otázke č. 19.

18. Ako postupovať v prípade, že strom časti nájomníkov alebo vlastníkom bytov v bytovom dome vadí a iní ho chcú zase chrániť?

Väčšinou sa jedná o nevhodne zasadené stromy v prílišnej blízkosti obytnej budovy. Je potrebné zdôrazniť, že pri akomkoľvek vysádzaní do verejnej zelene je potrebné informovať a vyžiadať si súhlas správcu pozemku, ktorý má na starosti, alebo priamo aj zabezpečuje údržbu zelene. Svojevoľné vysádzanie prináša niekedy množstvo problémov pri následnej údržbe v budúcnosti. Rovnako si treba uvedomiť možno aj trochu komickú skutočnosť, a síce, že strom nie je schopný pohybu, čo znamená, že aké miesto mu vyberieme, resp. kde ho zasadíme, tam sa bude snažiť rásť a vyvíjať sa. Koruna a s tým súvisiaci koreňový systém niektorých druhov stromov dosahuje naozaj úctyhodné rozmery. Príliš blízko zasadený strom môže do určitej miery znamenať ohrozenie a poruchy stavieb, našťastie len v prípade nestabilných zemín (predovšetkým ílov zo skupiny montmorillonitov). Strom totiž odčerpáva

pávu transpiráciou až stovky litrov vody denne. Znamená to, že vlhkosť budovy určite nie je spôsobená vplyvom stromov, nakoľko tieto vodu z pôdy odčerpávajú a nie zadržávajú.

Pokiaľ však vám strom hlavne prílišným tienením vytvára nevhodné bytové hygienické podmienky, sú nasledovné možnosti:

- Požiadať správcu zelene o úpravu koruny, pokiaľ vo vašom byte sú z dôvodu prílišného tienenia nevhodné hygienické podmienky. Túto skutočnosť je však potrebné dôkladne zväziť. Veľká redukcia koruny stromu vedie často ku jeho nenávratnému poškodeniu, rovnako je potrebné zväziť aj faktor stability stromu. Prílišné vyvetvenie vedie k posunutiu ťažiska stromu a tým aj k jeho zvýšenému riziku k zlomu.



- Poziadať správcu zelene o výrub stromu. Vlastníci, alebo nájomníci, ktorým toto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy, môžu poziadať o výrub stromu sami.

Výrub stromu by sa mal vydávať len v odôvodnených prípadoch. Odôvodneným prípadom na vydanie súhlasu na výrub dreviny je preukázanie nevhodných hygienických podmienok v bytových a nebytových priestoroch. Tienenie stromu sa môže vnímať aj pozitívne, hlavne v súvislosti s hroziacimi klimatickými zmenami a tým súvisiacim otepľovaním hlavne v mestách.

V prípade, že strom časti nájomníkov prekáža a iní ho zase chcú chrániť, by sa malo postupovať v súlade s nájomnou zmluvou, kde je vyšpecifikované, aký pomer nájomníkov je potrebný k prijatiu rozhodnutia za celý bytový dom, samozrejme len za podmienky, že z nájomnej zmluvy vyplýva oprávnenie nájomníkov dávať súhlas na výrub stromov.

Ak sú však byty vo vlastníctve vlastníkov bytov a strom stojí na pozemku patriacom k bytovému

domu (tzv. príľahlom pozemku, ktorý je v spoluvlastníctve vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome), postupuje sa podľa § 14 ods. 1 a 2 zákona č. 182/1993 o vlastníctve bytov:

"1) Vlastník bytu alebo nebytového priestoru v dome má právo a povinnosť zúčastňovať sa na správe domu, rozhodovať ako spoluvlastník o spoločných častiach domu a spoločných zariadeniach domu, príslušenstve a pozemku, najmä o spôsobe ich prevádzky, údržby a opráv."

"2) Pri hlasovaní sa rozhoduje nadpolovičnou väčšinou hlasov všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, inak je rozhodnutie neplatné; za každý byt a nebytový priestor v dome má vlastník jeden hlas. Ak ide o dôležité rozhodnutie týkajúce sa spoločných častí domu a spoločných zariadení domu, príslušenstva a príľahlého pozemku, môžu sa prehlasovaní vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome obrátiť na súd, aby o veci rozhodol."

19. Ako žiadať o výrub stromu?

Pri žiadaní o výrub sa postupuje nasledovne:

Súhlas na výrub dreviny vydáva obec v súlade s § 47 a 48 zákona o OP a to formou rozhodnutia, lebo na jeho vydanie sa vzťahuje už spomínaný správny poriadok. Konanie na výrub dreviny začína na základe písomnej žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny.

Žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny obsahuje tieto náležitosti (Vykonávacia vyhláška § 17 ods. 7):

- a) meno a trvalý pobyt žiadateľa,
- b) katastrálne územie, parcelné číslo a druh pozemku, na ktorom drevina rastie, a kópiu



- katastrálnej mapy alebo iný doklad umožňujúci identifikáciu dreviny v teréne,
- c) súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku, na ktorom drevena rastie, ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom (správcom, nájomcom),
- d) špecifikáciu dreviny, ktorá sa má vyrúbať, najmä jej druh, počet, zdravotný stav, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou alebo v mieste najväčšieho obvodu kmeňa alebo výmeru krovitého porastu,

e) odôvodnenie žiadosti

K podaniu žiadosti o vydanie, zmenu alebo zrušenie súhlasu na výrub musí fyzická osoba alebo právnická osoba oprávnená na podnikanie, ktorej predmet činnosti súvisí s podanou žiadosťou zaplatiť správny poplatok (viď položka 160 sadzobníka správnych poplatkov v zákone č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch).

20. Určí sa žiadateľom o výrub aj povinnosť výsadby stromu za vyrúbaný a v akom množstve?

V prípade súhlasu na výrub obec žiadateľovi určí tzv. náhradnú výsadbu alebo finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny, vypočítanej podľa prílohy č. 33 vykonávacej vyhlášky.

Ak žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevena vysadí, môže mu orgán ochrany prírody uložiť i starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov.

Orgán ochrany prírody v zmysle § 48 zákona o OP má povinnosť evidovať pozemky vhodné na náhradnú výsadbu vo svojom územnom obvode s tým, že ich zaradenie do evidencie vopred preukujú s ich vlastníkmi.

Orgán ochrany prírody uloží povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbal drevena bez súhlasu, a to do výšky spoločenskej hodnoty dreviny.

Finančná náhrada je príjmom obce, ktorá je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených so starostlivosťou o drevena rastúce v jej území.

Konkretizáciou využitia príjmov z finančných náhrad sa zabráni zneužívaniu týchto prostriedkov obcami na iné účely.



21. Ako musia byť drevisy, určené na výrub, označené?

Pokiaľ strom rastie mimo zastavaného územia obce, musí byť označený vo výške 130 cm zreteľným odtlačkom ciachy (podľa vzoru uvedenom v prílohe č. 15 Vykonávacej vyhlášky)

Pokiaľ strom rastie v zastavanom území obce, musí byť označený vo výške 130 cm zreteľným farebným znakom kruhového tvaru s priemerom 5 cm a na koreňovom nábehu.

22. Kedy nie je potrebné žiadať o súhlas na výrub?

Ustanovenie § 47 ods. 4 zákona o OP definuje niekoľko prípadov, kedy nie je potrebné žiadať súhlas na výrub drevisy. Postupne sa ich v nasledovnom texte pokúsime predstaviť.

Súhlas na výrub drevisy sa teda nevyžaduje:

22.1.

- **na stromy s obvodom kmeňa do 40 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a krovité porasty s výmerou do 10 m²**

Najčastejšie občania vidia výrubu stromov na verejných priestranstvách vo verejnej zelene. Upozorňujeme, že v takomto prípade je ale súhlas na výrub vždy potrebný, bez ohľadu na veľkostné parametre stromu (podľa § 47 ods. 5). Rovnako je potrebné vždy povolenie na výrub, ak drevisina rastie v území s druhým alebo tretím stupňom ochrany, resp. na cintorínoch.

Trochu nejasne vyznieva definícia verejnej zelene. Vychádzajúc z § 4 ods. 3 písm. f) zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení obec pri výkone samosprávy zabezpečuje správu a údržbu verejnej zelene. Znamená to, že definícia verejnej zelene by mohla znieť:

Verejná zeleň - verejne prístupná zeleň vo vlastníctve alebo v správe obce.

Pri správe zelene sa môžeme stretnúť ešte s nasledovnými pojmami, ktorých zadefinovanie bude upresnené v rámci pripravovanej normy STN "Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie":

Súkromná zeleň - zeleň na pozemku vo vlastníctve fyzických osôb.

Vyhradená zeleň - zeleň prístupná len určitej skupine obyvateľstva, alebo prístupná za určitých podmienok (školská, nemocničná zeleň a iné).

22.2.

- **pri obnove produkčných ovocných drevín, ak sa výsadba nových ovocných drevín uskutoční do šiestich mesiacov odo dňa výrubu,**

Zákon o OP však stanovuje ohlasovaciu povinnosť do 5 dní od uskutočnenia výrubu. Obsah oznámenia o vyrúbaní ovocnej drevisy je popísaný v § 17 ods. 11 Vykonávacej vyhlášky.



22.3.

- **pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka, alebo značnej škody na majetku (to znamená škody prevyšujúcej stonásobok minimálnej mesačnej mzdy, čo je v súčasnosti cca 610 tisíc Sk),**

V súlade s Vykonávacou vyhláškou § 17 ods. 6 sa pod bezprostredným ohrozením zdravia alebo života človeka alebo značnej škody na majetku rozumie taký stav bezprostredného ohrozenia:

"ktorý je vyvolaný najmä nepredvídateľnou alebo neodvrátiteľnou udalosťou nezávislou od ľudskej vôle, s ktorou sa spájajú následky týkajúce sa ohrozenia zdravia alebo života človeka alebo vzniku značnej škody na majetku. Ide najmä o úder blesku, povodeň, zemetrasenie, smršť, zosuv pôdy a eróziu, ako aj o suché a odumreté stromy nachádzajúce sa na miestach, kde môžu ohroziť zdravie alebo život človeka alebo spôsobiť značnú škodu na majetku".

Zákon o OP však v takomto prípade rovnako stanovuje ohlasovaciu povinnosť do 5 dní od uskutočnenia výrubu. Obsah oznámenia o vyrúbaní dreviny pri bezprostrednom ohrození je popísaný v § 17 ods. 11 Vykonávacej vyhlášky, v súlade s ktorým musí obsahovať nasledovné:

- a) meno a trvalý pobyt žiadateľa,
- b) katastrálne územie, parcelné číslo a druh pozemku, na ktorom drevina rástla a kópiu katastrálnej mapy alebo iný doklad umožňujúci identifikáciu miesta dreviny v teréne,
- c) súhlas vlastníka, správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku, na ktorom drevina rastie,

ak žiadateľ nie je jeho vlastníkom (správcou, nájomcom),

- d) špecifikáciu dreviny, ktorá sa vyrúbala, jej druh, počet, zdravotný stav, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou alebo v mieste najväčšieho obvodu kmeňa alebo výmeru krovitého porastu,
- e) odôvodnenie oznámenia.

Pod odôvodnením sa rozumie splnenie preukázania podmienok bezprostredného ohrozenia.

22.4.

- **ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov, ktorými sú napríklad vodný zákon, cestný zákon, zákon o dráhach, zákon o energetike, zákon o civilnom letectve, zákon o telekomunikáciách a pod.**

V ďalšom texte sú niektoré odseky z hore uvedených zákonov:

Vodný zákon

Podľa § 45 ods. 1 písm. b) zákona o vodách je správca vodného toku oprávnený v záujme starostlivosti o koryto vodného toku odstraňovať alebo novo vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch.

Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary, pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej päty hrádze (§ 45 ods. 2).



Zákon o dráhach

Podľa § 8 ods. 4 zákona o dráhach je v záujme bezpečnosti dráhy a dopravy na dráhe vlastník (správca, užívateľ) nehnuteľnosti povinný v ochrannom pásme dráhy odstrániť stromy a kry, iné porasty alebo upraviť, prípadne odstrániť iné prekážky, ktoré by mohli ohroziť bezpečné a plynulé prevádzkovanie dráhy a dopravy na dráhe.

Podľa § 8 ods. 5 zákona o dráhach príslušný dráhový správny orgán môže nariadiť vlastníčkovi nehnuteľnosti v ochrannom pásme dráhy vykonať na vlastné náklady opatrenia na odstránenie závad, ktoré narušujú bezpečnosť dráh a dopravy na dráhe.

Podľa § 8 ods. 6 zákona o dráhach v prípade nebezpečenstva z omeškania môže prevádzkovateľ dráhy vykonať na náklady vlastníka (správcu, užívateľa) nehnuteľnosti úpravu alebo odstrániť prekážky, okliesniť alebo odstrániť stromy, kry alebo iné porasty sám. Tým nie je dotknuté právo vlastníka (správcu, užívateľa) na náhradu škody podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

Zákon o energetike

Podľa § 9 ods. 6 písm. b) zákona o energetike je držiteľ licencie pri plnení úloh podľa tohto zákona oprávnený odstraňovať a okliesňovať stromy a iné porasty ohrozujúce bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky rozvodných zariadení, ak tak po predchádzajúcej výzve neurobil ich vlastník alebo nájomca, alebo správca (ďalej len "vlastník").

Podľa § 19 ods. 4 písm. b) zákona o energetike je v ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením zakázané pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m; vo vzdiale-

nosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia.

Podľa § 19 ods. 5 zákona o energetike je vlastník pozemku povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho elektrického vedenia prístup a prístup k takémuto vedeniu a na ten účel mu umožniť udržiavať voľný pruh pozemkov, tzv. bezlesie v šírke 4 m po každej strane vonkajšieho elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.

Podľa § 19 ods. 7 písm. a) zákona o energetike je v ochrannom pásme podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením zakázané zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky a vysádzať trvalé porasty a jazdiť osobitne ťažkým mechanizmom.

Podľa § 19 ods. 12 zákona o energetike stavby, konštrukcie, skládky, výsadba trvalých porastov, práce a činnosti vykonávané v rozpore s obmedzeniami podľa odsekov 3 až 9 v ochrannom pásme alebo v blízkosti ochranného pásma po jeho vzniku je povinný ten, kto ich vykonal alebo dal vykonať, odstrániť na svoje náklady.

Podľa § 37 ods. 7 písm. b) zákona o energetike je v ochranných pásmach bez predchádzajúceho písomného súhlasu držiteľa licencie na rozvod tepla zakázané vykonávať stavebné práce a výsadbu trvalých porastov.

Cestný zákon

Podľa § 11 ods. 3 cestného zákona príslušný cestný správny orgán môže nariadiť vlastníčkovi, správcovi alebo užívateľovi nehnuteľnosti alebo



zariadenia, aby v cestnom ochrannom pásme odstránil alebo upravil stavbu alebo iné zariadenie, stromy, kry alebo iné porasty, prípadne aby upravil povrch pôdy.

Podľa § 14 ods. 2 cestného zákona pri riešení cestnej zelene sa rešpektuje hľadisko bezpečnosti cestnej premávky pri jeho prerokúvaní s orgánmi ochrany prírody a životného prostredia.

Podľa § 14 ods. 3 cestného zákona o umiestňovaní a druhovom zložení cestnej zelene

a o výrube jej drevín rozhoduje cestný správny orgán po dohode s orgánmi životného prostredia. V tomto ustanovení je odkaz na zákon č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie v znení neskorších predpisov. Keďže tento zákon bol novelizovaný zákonom o ochrane prírody, v podstate tento odkaz sa nepriamo vzťahuje na jeho ustanovenia a pod orgánmi životného prostredia sa rozumejú orgány ochrany prírody a krajiny (teda aj obec) spolu s ich právomocami.

23. Ako sa teda postupuje v prípadoch, ak povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov?

V súlade s § 47 ods. 7 ten, kto chce vyrúbať drevinu z dôvodu, že povinnosť jej výrubu vyplýva z osobitných predpisov (napr. tzv. vodný zákon, pozri otázku č. 1), je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť orgánu ochrany prírody najmenej 15 dní pred uskutočnením výrubu. Orgán ochrany prírody môže:

- a) určiť podrobnejšie podmienky uskutočnenia výrubu alebo
- b) výrub pozastaviť, obmedziť alebo zakázať, ak je v rozpore s požiadavkami na ochranu drevín, chránených druhov podľa § 33 alebo s rozsahom oprávnenia alebo povinnosti podľa osobitných predpisov.

24. Musí sa žiadať aj o výrub stromu, ak rastie v súkromnej záhrade?

V súlade s § 47 ods. 4 písm. g) nie je potrebné žiadať orgán ochrany prírody o výrub v prípade, že sa jedná o stromy rastúce v súkromných záhradách a záhradkárskech osadách s obvodom kmeňa do 80 cm, meraným vo výške 130 cm

nad zemou. Ak však strom rastúci v súkromnej záhrade presahuje uvedené rozmery, povolenie na výrub stromu je nevyhnutné.



25. Vzťah ÚSES a ochrany drevin

Stromy, či celé stromoradia sú často súčasťou územných systémov ekologickej stability. O problematike ÚSES pojednáva § 3 ods. 3 zákona o OP:

"Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú

povinní zároveň navrhnuť opatrenia, ktoré prispejú k jeho vytváraniu a udržiavaniu."

Z uvedeného vyplýva nutnosť zvažovania zásahov napr. aj do brehových porastov (v prípade, že sú súčasťou biokoridorov), alebo pri výruboch, či iných zásahoch do drevin a zelene, ktoré sú súčasťou ostatných prvkov ÚSESov (biocentrá, biokoridory).

26. Ako postupovať v prípade, že obvodný úrad ŽP (resp. obec) nereaguje na podnet na porušovanie zákona o OP a neurobí vo veci žiadne opatrenia?

V tomto prípade je možné:

- a.) obrátiť sa na krajský úrad a žiadať od neho, aby v súlade s § 50 správneho poriadku rozhodol vo veci namiesto obvodného úradu (OÚ) on (pozri prílohu 2),
- b.) podanie žaloby na OÚ na nečinnosť podľa § 250t občianskeho súdneho poriadku, v ktorej možno žiadať, aby súd vyslovil povinnosť OÚ vo veci konať a rozhodnúť, v prípade že ste účastníkom konania (pozri prílohu 2),
- c.) podať na okresný úrad žiadosť o informáciu podľa infozákona č. 211/2000, že prečo vo veci nekoná (v prípade ignorovania takejto žiadosti možno iniciovať priestupkové konanie, v ktorom hrozí zodpovednému pracovníkovi úradu pokuta až do 50 tisíc Sk),
- d.) podať podnet na prokuratúru, aby v zmysle § 21 ods. 1 písm. a) bod 4. zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre (pozri prílohu 2), preskúmala zákonnosť postupu OÚ a vyzvala úrad na odstránenie nečinnosti (tzv. upozornenie na porušovanie zákona).



27. Môže byť vydané územné rozhodnutie pred tým, ako dostane príslušný orgán (stavebný úrad) rozhodnutie orgánu ochrany prírody (obce) o výrube drevín, rastúcich na dotknutých pozemkoch?

V § 103 zákona o OP - Spoločné ustanovenia sa uvádza:

(6) Orgán štátnej správy, ktorý vedie konanie o veci, ktorou môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny, môže o veci rozhodnúť najskôr po tom, ako obdrží rozhodnutie orgánu ochrany prírody o vydaní alebo nevydaní súhlasu alebo povolení alebo nepovolení výnimky zo zákazu alebo vyjadrenie, ak sa podľa tohto zákona vyžadujú.

(7) Rozhodnutím o vydaní súhlasu, povolení výnimky, nevydaní súhlasu alebo nepovolení

výnimky podľa tohto zákona a vyjadrením je orgán štátnej správy viazaný. Vyjadreniami podľa § 9 ods. 1 písm. a) až g) a n) nie sú orgány štátnej správy viazané, ak sa týkajú vojenských obvodov.

V praxi to znamená, že obce vykonávajúce pôsobnosť stavebného úradu nemôžu vydať napr. územné rozhodnutie o umiestnení stavby pred obdržaním právoplatného rozhodnutia o výruboch stromov, rastúcich na pozemkoch, na ktorých sa plánuje výstavba!



28. Užitočné adresy a kontakty

1. Regionálne environmentálne centrum (REC Slovensko)

V súčasnosti spracováva návrh STN "Starostlivosť, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie", v nadväznosti na zákon 543/2002 Z. z. ochrane prírody a krajiny. Organizuje v poradí druhý ročník súťaže "Strom roku 2004".

Kontakt a viac info: ing. Zuzana Hudeková, rec@ba.telecom.sk, www.zelen.sk

2. ISA (International Society of Arboriculture) Slovensko

ISA (International Society of Arboriculture) Slovensko je profesijným i záujmovým združením ľudí zaujímajúcich sa o strom v najširšom slova zmysle.

Našou prvoradou úlohou je ale vzdelávanie v arboristike, organizácia seminárov, školení, workshopov, eventov, výmena skúseností, podpora legislatívnych a normatívnych dokumentov v prospech zelene, mestskej zelene zvlášť, stromov obzvlášť.

Kontakt a viac informácií: www.isa-arbor.sk, www.isa-arbor.com

3. Mestský výbor Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny Združenie Slatinka

Uvedené občianske združenia sa aktívne zapájajú do správnych konaní v oblasti ochrany drevín. Za ich viac ako ročné pôsobenie získali množstvo praktických skúseností. OZ Slatinka získalo ocenenie Sasakawa Peace Foundation

Kontakt a viac informácií: mvszopk@internet.sk, slatinka@changenet.sk

4. Stredná záhradnícka škola Piešťany

Bude organizovať vzdelávanie, 9 týždňový rekvalifikačný kurz, akreditovaný MŠ SR, Starostlivosť o dreviny-arboristika.

Kontakt a viac informácií: SzáŠ Piešťany, Brezová 2, 921 01 Piešťany

5. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici (ŠOP SR) je odborná organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, prostredníctvom ktorej MŽP SR zabezpečuje ochranu prírody a krajiny na princípoch ochrany biologickej a krajinnej diverzity a trvalo udržateľného rozvoja. Prostredníctvom svojich organizačných útvarov s regionálnou pôsobnosťou zabezpečuje na úseku ochrany drevín tieto úlohy: vypracúva podklady pre vyhlasovanie stromov a ich skupín za chránené, zabezpečuje označovanie chránených stromov a ich ochranných pásiem, sleduje stav siete chránených stromov a zabezpečuje ich ošetrovanie a pripravuje podklady pre rozhodovanie orgánov ochrany prírody a krajiny o výrube drevín. Na úseku ochrany prírody a krajiny plní aj ďalšie úlohy, ktoré sú uvedené v štatúte ŠOP SR č. 45/2003 zo 7. novembra 2003.

Kontakt a viac info: www.soprs.sk





THE REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER
for Central and Eastern Europe
REC Slovensko

Regionálne environmentálne centrum pre krajiny strednej a východnej Európy (REC) je medzinárodná nezisková organizácia, ktorej činnosť sa zameriava na podporu aktivít, ktoré smerujú k zlepšeniu stavu životného prostredia v krajinách strednej a východnej Európy.

Poslaním REC je pomáhať krajinám strednej a východnej Európy riešiť problémy životného prostredia hlavne podporou spolupráce medzi environmentálnymi mimovládnyimi organizáciami, vládami a vládnyimi inštitúciami, akademickými inštitúciami, samosprávami, podnikateľskou sférou a ďalšími environmentálnymi skupinami, a to predovšetkým prostredníctvom posilnenia výmeny a poskytovania informácií a podporou účasti verejnosti v rozhodovacích procesoch týkajúcich sa životného prostredia.

REC Slovensko, ako mimovládna organizácia s medzinárodným prvkom registrovaná podľa zákona č. 116/1985 Zb, je súčasťou siete pracoviísk REC v 15 krajinách strednej a východnej Európy a Turecku. Od svojho založenia v roku

1992 úspešne spolupracuje so všetkými významnými skupinami spoločnosti, najmä však s environmentálnymi mimovládnyimi organizáciami, Ministerstvom životného prostredia SR, samosprávami a akademickými inštitúciami.

REC Slovensko si postupne vybudovalo vlastnú expertízu a spolupracuje s mnohými expertmi na realizácii projektov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni ako aj v oblasti ochrany prírody a vôd so zameraním na účasť verejnosti.

Viac informácií o REC Slovensko nájdete na stránkach:

www.rec.sk

www.tur.sk

www.zelen.sk

www.euintegracia.sk

Kontakt:

REC Slovensko, Vysoká 18, 811 06 Bratislava

Tel.: 02 / 5263 2942, Fax: 02 / 5296 4208

e-mail: rec@changenet.sk

**Príloha 1****Názov občianskeho združenia**

Okresný/Krajský/Obecný/Mestský úrad,
Úrad mestskej časti v BA a KE, MŽP SR, SIŽP
adresa

Vec: Žiadosť o upovedomení o začatí správnych konaní

Občianske združenie názov, adresa, IČO, zastúpené-meno, štatutátorom združenia týmto v súlade s § 82 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny žiada orgán ochrany prírody, aby počnúc dnešným dňom písomne upovedomil OZ o začatí všetkých správnych konaní vo veciach ochrany drevin (môže sa doplniť v súlade so záujmom OZ o ďalšie oblasti napr. výnimiek zo zakázaných činností v územiach s druhým/tretím/štvrtým/piatym stupňom ochrany, obmedzenia vstupu verejnosti do národného parku, zmeny koryta vodného toku, ochrany biotopov a revitalizačných opatrení, opatrení na odstránenie invázných druhov, uzavretia prírodnej rezervácie pre verejnosc, prieskumu a výskumu novoobjavenej jaskyne, a pod.).

V, dňa

podpis

Prílohy: Stanovy OZ zo dňa 21. 5. 1997
Zmena a doplnenie Stanov OZ zo dňa



Príloha 2

§ 50 Správneho poriadku

Opatrenia proti nečinnosti

Ak to dovoľuje povaha veci a ak nápravu nemožno dosiahnuť inak, správny orgán, ktorý by bol inak oprávnený rozhodnúť o odvolaní, sám vo veci rozhodne, pokiaľ správny orgán príslušný na rozhodnutie nezačal konanie, hoci je na to povinný alebo pokiaľ nerozhodol v lehote ustanovenej v § 49 ods. 2.

§ 250t osp

KONANIE PROTI NEČINNOSTI ORGÁNU VEREJNEJ SPRÁVY

(1) Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

(2) Orgán verejnej správy, proti ktorému návrh smeruje, je povinný bezodkladne po doručení návrhu predložiť súdu vyjadrenie k návrhu a príslušný spis. K rozhodnutiu o návrhu si súd môže vyžiadať stanovisko nadriadeného správneho orgánu.

(3) Súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Súd môže na návrh orgánu verejnej správy túto lehotu predĺžiť. Nedôvodný alebo neprípustný návrh súd zamietne.

(4) Navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel.

(5) Predseda senátu konanie zastaví, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie, a zároveň rozhodne o trovách konania.

(6) Proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok.

(7) Na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.



§ 21 zákona o prokuratúre

(1) Prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy

a) preskúvaním zákonnosti

1. všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných orgánmi verejnej správy,
2. smerníc, uznesení, úprav, opatrení a iných právnych aktov vydaných na zabezpečenie plnenia úloh v oblasti verejnej správy (ďalej len "opatrenie"),
3. rozhodnutí vydaných v jednotlivých veciach 13) v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie"),
4. postupu orgánov verejnej správy pri vydávaní opatrení a rozhodnutí,

b) vykonávaním previerok zachovávanía zákonnosti,

c) uplatňovaním poradného hlasu na zasadnutiach orgánov verejnej správy.

152/1998 Z.z. ZÁKON zo 14. mája 1998 o sťažnostiach

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Základné ustanovenia

§ 1

Tento zákon upravuje postup pri podávaní, prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností fyzických osôb a právnických osôb.

§ 2

Podľa tohto zákona prijímajú, evidujú, vybavujú a kontrolujú vybavovanie sťažností



- a) štátne orgány a nimi zriadené organizácie, 1)
- b) obce a nimi zriadené organizácie, 1)
- c) právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb 2) (ďalej len "orgán verejnej správy").

1) § 21 až 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z.z. o štátnom rozpočte na rok 1997 a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2) Napríklad § 2 a § 3 ods. 2 písm. b) a c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov, § 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z.z. o zamestnanosti, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

§ 3

Sťažnosť je podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len "sťažovateľ"), ktorým

a) sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, pretože došlo k ich porušeniu alebo k ohrozeniu činnosťou alebo nečinnosťou (ďalej len "činnosť") orgánu verejnej správy,

b) upozorňuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie si vyžaduje zásah orgánu verejnej správy.

§ 4

(1) Za sťažnosť podľa tohto zákona sa nepovažuje podanie

a) fyzickej osoby alebo právnickej osoby poslané orgánu verejnej správy ako dopyt, ktorým sa nedomáha ochrany svojich práv,

b) orgánu verejnej správy, v ktorom upozorňuje na nesprávnu činnosť iného orgánu verejnej správy,

c) ktorého vybavovanie je upravené osobitným predpisom, 3)

d) proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy vydanému v správnom

konaní, ak je zjavné, že podanie možno vybaviť v správnom konaní.

(2) Orgán verejnej správy, ktorému bolo doručené podanie označené ako sťažnosť, a toto poda-



nie podľa odseku 1 písm. a) až c) nie je sťažnosťou, je povinný ho do piatich dní vrátiť s uvedením dôvodu tomu, kto ho podal. Podanie podľa odseku 1 písm. d) zašle orgán verejnej správy bezodkladne sťažovateľovi s poučením, a ak ide o neprávoplatné rozhodnutie, aj orgánu príslušnému na rozhodnutie o opravnom prostriedku; ak časť podania spĺňa náležitosti sťažnosti podľa tohto zákona, vybaví sa táto časť ako sťažnosť.

3) Napríklad zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, § 49 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Podávanie sťažností

§ 5

(1) Sťažnosť sa podáva spravidla písomne alebo ústne v záujme jej urýchleného a efektívneho vybavenia orgánu príslušnému na jej vybavenie.

(2) Sťažnosť adresovaná na meno vedúceho alebo zamestnanca orgánu verejnej správy sa považuje za sťažnosť podanú orgánu verejnej správy.

(3) O ústnej sťažnosti, ktorú nemožno vybaviť hneď pri jej podaní, orgán, ktorý sťažnosť prijíma, vyhotoví záznam, ktorý sťažovateľovi predloží na prečítanie a podpis. Na požiadanie sťažovateľa sa mu vydá rovnopis záznamu.

(4) Zo sťažnosti musí byť zrejmé, kto ju podáva. Musí obsahovať meno, priezvisko, adresu fyzickej osoby alebo názov a sídlo právnickej osoby, predmet sťažnosti a čoho sa sťažovateľ domáha.

(5) Ak sťažnosť nemá požadované náležitosti podľa odseku 4, nie je zrozumiteľná, alebo ak sú na jej náležité vybavenie potrebné údaje, ktoré sa v sťažnosti neuvádzajú, treba zabezpečiť ich doplnenie. Na doplnenie sťažnosti sa primerane vzťahuje § 15.

(6) Ak sťažnosť podáva viac sťažovateľov spoločne a neurčí sa v nej, komu z nich sa majú doručovať písomnosti vo vybavovanej veci, všetky odosielané písomnosti sa doručujú tomu sťažovateľovi, ktorý sa v sťažnosti uvádza na prvom mieste.



§ 6

Podanie sťažnosti sa nesmie stať podnetom ani dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov, ktoré by sťažovateľovi spôsobili akúkoľvek ujmu.

§ 7

Utajenie totožnosti sťažovateľa

(1) Ak sťažovateľ požiadal, aby sa jeho totožnosť utajila alebo ak je jej utajenie v záujme náležitého vybavenia sťažnosti, pri prešetrovaní sťažnosti sa postupuje len na základe jej odpisu, v ktorom sa neuvádza nič z toho, čo by umožňovalo identifikáciu sťažovateľa. Každý zúčastnený na vybavovaní veci, komu je sťažovateľova totožnosť známa, je povinný o nej zachovať mlčanlivosť.

(2) Ak sťažovateľ požiadal o utajenie svojej totožnosti, ale charakter sťažnosti neumožňuje jej prešetrovanie bez uvedenia niektorého z údajov o jeho osobe, treba ho o tom bezodkladne upovedomiť. Zároveň ho treba upozorniť, že vo vybavovaní sťažnosti sa bude pokračovať len vtedy, ak v určenej lehote písomne udelf súhlas s uvedením určitého potrebného údajaja o svojej osobe.

§ 8

Anonymná sťažnosť

Sťažnosť, v ktorej sťažovateľ neuvádza svoje meno, priezvisko a adresu (právnická osoba svoj názov a sídlo), je anonymná sťažnosť. Anonymná sťažnosť sa vybavuje, ak obsahuje konkrétne údaje, ktoré nasvedčujú, že bol porušený právny predpis.

§ 9

Prijímanie sťažností

Všetky orgány verejnej správy sú povinné prijímať sťažnosti. Prijaté sťažnosti, na ktorých vybavenie alebo prešetrovanie nie sú príslušné, sú povinné bezodkladne postúpiť orgánu príslušnému na ich vybavenie a zároveň o tom upovedomiť sťažovateľa.



§ 10

Evidencia sťažností

(1) Orgán verejnej správy je povinný zabezpečiť vedenie centrálnej evidencie podaných sťažností oddelene od evidencie ostatných písomností tak, aby poskytovala údaje potrebné na kontrolu vybavovania sťažností. Evidencia musí obsahovať najmä tieto údaje:

- a) dátum doručenia sťažnosti,
- b) meno, priezvisko, adresu (názov, sídlo) sťažovateľa,
- c) predmet sťažnosti,
- d) proti komu sťažnosť smeruje,
- e) kedy a komu sa sťažnosť pridělila alebo postúpila na prešetrenie,
- f) výsledok prešetrenia,
- g) prijaté opatrenia a termíny ich splnenia,
- h) dátum odoslania oznámenia sťažovateľovi o výsledku prešetrenia.

Údaj o postúpení sťažnosti na vybavenie sa vyznačuje namiesto údaja uvedeného pod písmenom e) a údaje pod písmenom f) až h) sa v takom prípade neuvádzajú.

(2) Evidencia anonymných sťažností sa vedie podľa odseku 1 v rozsahu, v akom to ich obsah umožňuje.

(3) Opakovaná sťažnosť sa eviduje v roku, v ktorom bola doručená, a predchádzajúca sťažnosť sa k nej pripojí.

(4) Vedúci orgánov verejnej správy sú povinní na požiadanie ústredného orgánu štátnej správy na kontrolu vybavovania sťažností 4) predkladať ročnú správu o vybavovaní sťažností.

Správa má obsahovať najmä počet prijatých a vybavených sťažností, proti komu smerovali, ich predmet a opatrenia vykonané na nápravu zistených nedostatkov.

Príslušnosť na vybavenie sťažnosti

§ 11

(1) Na vybavenie sťažnosti je príslušný vedúci orgánu verejnej správy. Ak sťažnosť smeruje proti vedúcemu tohto orgánu, vybavuje ju najbližší nadriadený orgán. Ak taký orgán nie je, na vybavenie sťažnosti v oblasti štátnej správy je príslušný ústredný orgán štátnej správy na kontrolu vybavovania sťažností. 4)



(2) Na prešetrenie sťažnosti proti činnosti poslanca obecného zastupiteľstva, starostu obce a hlavného kontrolóra obce je príslušná komisia zriadená obecným zastupiteľstvom. 5)

(3) Na prešetrenie sťažnosti proti činnosti prednostu obecného úradu, náčelníka obecnej polície, veliteľa požiarneho zboru obce alebo iného zamestnanca obce a štatutárneho orgánu právnickej osoby, ktorej je obec zriadovateľom, 1) je príslušný starosta obce alebo hlavný kontrolór, ak mu jej prešetrenie zverilo obecné zastupiteľstvo.

(4) Na vybavenie opakovanej sťažnosti proti činnosti obce, ktorá je výkonom štátnej správy, je príslušný okresný úrad.

(5) Ak vznikne spor o tom, ktorý z orgánov verejnej správy je príslušný vybaviť sťažnosť, príslušnosť určí ich spoločný nadriadený orgán; ak taký orgán nie je, určí ju ústredný orgán štátnej správy na kontrolu vybavovania sťažností. 4) Vo veciach spornej príslušnosti konajú orgány verejnej správy najneskôr do desiatich dní od doručenia sťažnosti.

1) § 21 až 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 386/1996 Z.z. o štátnom rozpočte na rok 1997 a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4) § 20a zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

5) § 10 ods. 2 a § 15 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

§ 12

(1) Sťažnosť nesmie vybavovať ani prešetrovať osoba, proti ktorej sťažnosť smeruje, ani osoba, ktorá je podriadená tejto osobe.

(2) Z vybavovania sťažnosti i z prešetrovania sťažnosti je vylúčená osoba,

a) ktorá sa zúčastnila ako zamestnanec iného orgánu verejnej správy na činnosti, ktorá je predmetom sťažnosti,

b) o ktorej nezaujatosť možno mať pochybnosti vzhľadom na jej pomer k sťažovateľovi, jeho zástupcovi alebo k predmetu sťažnosti.



§ 13

Lehoty na vybavenie sťažnosti

(1) Príslušný orgán verejnej správy je povinný prešetriť a vybaviť sťažnosť do 30 dní odo dňa, keď mu bola sťažnosť doručená. V prípadoch spornej príslušnosti (§ 11 ods. 5) začína lehota na vybavenie sťažnosti plynúť odo dňa, keď bolo doručené oznámenie o určení príslušnosti.

(2) Ak si vybavenie sťažnosti vyžaduje súčinnosť iného orgánu verejnej správy, fyzickej osoby alebo právnickej osoby, príslušný orgán verejnej správy je povinný vybaviť sťažnosť najneskôr do 60 dní odo dňa, keď mu bola doručená. V prípadoch náročných na prešetrenie sťažnosti môže vedúci orgánu verejnej správy predĺžiť lehotu na jej vybavenie o ďalších 30 dní. O každom predĺžení lehoty na vybavenie a o dôvodoch predĺženia je orgán verejnej správy povinný písomne upovedomiť sťažovateľa bez zbytočného odkladu.

§ 14

Oboznamovanie s obsahom sťažnosti

Orgán verejnej správy, ktorý sťažnosť vybavuje, je povinný oboznámiť toho, proti komu sťažnosť smeruje, s jej obsahom v takom rozsahu a čase, aby sa jej prešetrovanie nemohlo zmariť. Zároveň mu umožní vyjadriť sa k sťažnosti, predkladať doklady, iné písomnosti, informácie a údaje potrebné na vybavenie sťažnosti.

Spolupráca pri vybavovaní sťažnosti

§ 15

(1) Sťažovateľ je povinný spolupracovať s orgánom, ktorý sťažnosť vybavuje, prípadne prešetruje, v rozsahu potrebnom na vybavenie sťažnosti. Ak sťažovateľ bez vážneho dôvodu do desiatich dní od doručenia požiadania o spoluprácu alebo v inom určenom termíne neposkytne požadovanú spoluprácu, orgán verejnej správy nie je povinný vybaviť sťažnosť, o čom sťažovateľa poučí v požiadaní o spoluprácu.

(2) Ak sťažovateľ oznámi vážne dôvody, ktoré mu bránia, aby spolupracoval podľa odseku 1, vo vybavovaní jeho sťažnosti sa pokračuje. V čase, keď sťažovateľ mešká s plnením tejto povinnosti, lehoty podľa § 13 neplynú.



(3) Ak je to na vybavenie sťažnosti nevyhnutné, sťažovateľ je povinný poskytnúť požadovanú spoluprácu osobne, a to aj v prípade, že má ustanoveného zástupcu.

§ 16

(1) Orgány verejnej správy sú povinné poskytnúť orgánu, ktorý sťažnosť vybavuje alebo prešetruje, doklady, iné písomnosti, vyjadrenia, informácie, údaje potrebné na vybavenie sťažnosti, ako aj ďalšiu súčinnosť nevyhnutnú na vybavenie, ak osobitný predpis 6) neustanovuje inak.

(2) Pri vybavovaní sťažnosti možno okrem sťažovateľa a orgánov verejnej správy požadovať spoluprácu aj od iných fyzických osôb alebo právnických osôb s ich súhlasom, ak osobitný predpis 6) neustanovuje inak.

6) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 100/1996 Z.z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva, o šifrovej ochrane informácií a o zmene a doplnení Trestného zákona v znení neskorších predpisov, zákon č. 52/1998 Z.z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch, § 23 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb., § 39 zákona č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov.

Prešetrovanie sťažnosti

§ 17

(1) Prešetrovanie sťažnosti je činnosť, pri ktorej orgán verejnej správy postupuje tak, aby zistil skutočný stav vecí a jeho súlad alebo rozpor s právnymi predpismi, účelnosťou a hospodárnosťou plnenia úloh, osobu, ktorá zodpovedá za zistené nedostatky, ako aj príčiny ich vzniku a škodlivé následky.

(2) Pri prešetrovaní sťažnosti sa vychádza z jej obsahu bez zreteľa na to, kto ju podal a proti komu smeruje.

§ 18

(1) Orgán verejnej správy vyhotoví o prešetrovaní sťažnosti zápisnicu. Zápisnica obsahuje miesto a čas prešetrovania predmetu sťažnosti, preukázané zistenia, dátum vyhotovenia zápisnice, označenie orgánu verejnej správy, mená a vlastnoručné podpisy osôb, ktoré sťažnosť prešetrovali, ako aj mená a podpisy osôb, ktorých sa zistenia priamo týkajú a ktoré boli oboznámené s obsahom zápisnice. Ak sa zistili nedostatky, v zápisnici sa určí, kto, akým spôsobom a v akej lehote prij-



me opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. Zároveň sa určí povinnosť predložiť správu o ich splnení.

(2) Ak sa niekto zo zúčastnených odmietne oboznámiť s obsahom zápisnice alebo ju po oboznámení sa s jej obsahom odmietne podpísať, uvedie sa to v zápisnici spolu s dôvodmi odmietnutia podpisu. Orgán verejnej správy prešetrujúci sťažnosť je povinný bez zbytočného odkladu vyhodnotiť opodstatnenosť dôvodov odmietnutia podpísať zápisnicu a výsledok vyhodnotenia uviesť v zápisnici.

(3) Jedno vyhotovenie zápisnice z prešetrovania sťažnosti sa musí odovzdať orgánu, v ktorom sa pri prešetrovaní sťažnosti zistili nedostatky.

§ 19

Oznámenie o vybavení sťažnosti

(1) Výsledok prešetrovania sťažnosti sa oznamuje sťažovateľovi písomne s odôvodnením, či je sťažnosť opodstatnená alebo neopodstatnená. V prípade, že sa zistila opodstatnenosť sťažnosti, uvedú sa v oznámení aj opatrenia prijaté alebo vykonané na odstránenie zistených nedostatkov. Ak nemožno prešetriť predmet sťažnosti, orgán verejnej správy to bez zbytočného odkladu oznámi sťažovateľovi.

(2) Ak sa sťažnosť skladá z viacerých samostatných bodov, v oznámení o výsledku prešetrovania sa údaje podľa odseku 1 uvedú ku každému bodu osobitne.

(3) Sťažnosť sa považuje za vybavenú, ak bol sťažovateľ písomne informovaný o výsledku prešetrovania sťažnosti a ak sa prijali opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. O ústnej sťažnosti, ktorá bola vybavená hneď pri jej podaní, sa písomné oznámenie nerobí.

§ 20

Opakovaná sťažnosť

(1) Ak sťažovateľ opakuje sťažnosť v tej istej veci, orgán verejnej správy prekontroluje, či pôvodná sťažnosť bola správne vybavená. Výsledok kontroly oznámi sťažovateľovi písomne, pričom postupuje obdobne podľa § 19.

(2) Ak ďalšia opakovaná sťažnosť podaná tým istým sťažovateľom v rovnakej veci neobsahuje nové



skutočnosti, správnosť jej vybavenia sa opätovne nekontroluje, ani sa o tom sťažovateľ neupovedomí. Urobí sa o tom úradný záznam do spisového materiálu.

(3) V prípade, že v rovnakej veci, v akej už bola vybavená sťažnosť iného sťažovateľa, podá sťažnosť ďalší sťažovateľ bez uvedenia nových skutočností, jeho sťažnosť netreba znovu prešetrovať, ale treba ho upovedomiť o výsledku vybavenia pôvodnej sťažnosti v lehotách podľa § 13.

§ 21

Kontrola vybavovania sťažností

(1) Kontrolu prijímania, evidencie, prešetrovania, vybavovania sťažností a plnenia opatrení prijatých na nápravu podľa tohto zákona vykonáva v orgánoch verejnej správy ich vedúci alebo ním poverená osoba.

(2) Orgán verejnej správy, ktorý sťažnosť vybavoval, je povinný kontrolovať, či sa opatrenia prijaté na odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku riadne plnia; vyvodenie dôsledkov voči osobám, ktoré sú zodpovedné za ich nesplnenie, uplatní v príslušných orgánoch verejnej správy.

(3) Za nesprávne prešetrenie sťažnosti alebo jej nesprávne vybavenie je vedúci orgánu verejnej správy, ktorý vybavoval sťažnosť, povinný vyvodiť dôsledky voči zodpovedným zamestnancom alebo uplatniť právnu zodpovednosť 7) za porušenie povinnosti podľa tohto zákona.

7) Napríklad zákon č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

§ 22

Poriadková pokuta

(1) Orgán verejnej správy je oprávnený pri prešetrovaní sťažnosti ukladať zamestnancom subjektu, v ktorom sa prešetruje sťažnosť, poriadkovú pokutu od 500 Sk do 5 000 Sk za marenie prešetrovania sťažnosti alebo za nesplnenie povinností uvedených v tomto zákone, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Poriadkovú pokutu možno uložiť aj opakovane, ak povinnosť nebola splnená v určenom termíne, najviac však do 10 000 Sk.

(2) Pri určení výšky poriadkovej pokuty podľa odseku 1 sa prihliada najmä na závažnosť protiprávneho konania, na rozsah jeho následkov, na prípadné opakované porušenie povinností alebo na porušenie viacerých povinností a na mieru zavinenia.



(3) Za porušenie právnej povinnosti možno začať konanie o uložení poriadkovej pokuty v správnom konaní najneskôr do troch mesiacov odo dňa, keď bola zápisnica z prešetrenia sťažnosti odovzdaná orgánu, v ktorom sa zistili nedostatky (§ 18). Poriadkovú pokutu nemožno uložiť po uplynutí jedného roku po oznámení o vybavení sťažnosti (§ 19).

(4) Výnosy z poriadkových pokút sú príjmom štátneho rozpočtu.

§ 23

Spoločné ustanovenia

(1) Vedúci orgánu verejnej správy, v ktorom sa prešetruje sťažnosť, je povinný vytvárať vhodné materiálne, technické a personálne podmienky na správne a včasné prešetrenie a vybavenie sťažnosti.

(2) Trovy, ktoré vznikli sťažovateľovi v súvislosti s podaním, prešetrením a vybavením sťažnosti, znáša sťažovateľ.

(3) Trovy, ktoré vznikli orgánu verejnej správy pri podaní, prešetrení a vybavení sťažnosti, znáša tento orgán.

(4) Zamestnanci orgánu verejnej správy sú povinní o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli pri vybavovaní sťažnosti, zachovávať mlčanlivosť. Od tejto povinnosti ich môže písomne oslobodiť ten, v koho záujme túto povinnosť majú, alebo vo verejnom záujme s výnimkou ustanovenia § 7 ods. 1 vedúci orgánu verejnej správy. Tým nie je dotknutá povinnosť zachovávať mlčanlivosť o štátnom tajomstve a služobnom tajomstve.

§ 24

Prechodné ustanovenie

Sťažnosti, oznámenia a podnety doručené do nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa vybavujú podľa právnych predpisov platných v čase ich doručenia.

§ 25

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vládna vyhláška č. 150/1958 Ú.v. o vybavovaní sťažností, oznámení a podnetov pracujúcich.



§ 26

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júna 1998.



THE REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER
for Central and Eastern Europe
REC Slovensko

Regionálne environmentálne centrum pre krajiny strednej a východnej Európy

REC Slovensko, Vysoká 18, 811 06 Bratislava

Tel./fax: +421 2 5263 2942 , +421 2 5296 4208,

email: rec@changenet.sk

www.rec.sk, www.zelen.sk

ISBN 80-968850-8-1

